

دستمزد؛ مرد و زن و متاهل و مجرد ندارد

هفته گذشته دومین جلسه کمیته مزد شورای عالی کار برگزار شد. وظیفه این کمیته که چند سالی است ذیل شورای عالی کار و با حضور نمایندگان جامعه کارگری، کارفرمایی و دولت تشکیل می‌شود، تعیین سبب هزینه معیشت کارگران است.

به گزارش «توسعه ایرانی»، در هفته‌های اخیر سه نشست از جلسات کمیته مزد شورای عالی کار برگزار شده است، اما به نظر می‌رسد که موارد مطرح شده در این جلسات چندان به مذاق نمایندگان کارگری خوش نیامده است، به گونه‌ای که یکی از نمایندگان کارگری از سخنان عجیب و غریب نمایندگان جامعه کارفرمایی در این نشست‌ها سخن می‌گوید.

رئیس کمیته دستمزد شورای اسلامی کار با بیان اینکه در جلسه چند روز گذشته کمیته مزد، کارفرمایان حرف‌های عجیبی می‌زدند، گفت: کارفرمایان صحبت از جدا کردن کارگر متاهل و مجرد می‌کردند که پایه و اساسی ندارد.

فرامرز توفیقی در گفت‌وگو با خبرگزاری تسنیم گفت: «علیرضا عسگری» معاون مشارکت‌های مردمی کمیته امداد اعلام کرده که در مرکز رصد ماهانه در ۱۸۰۰ نقطه نمونه برداری کرده‌اند و خط فقر غذایی به‌ازای هر نفر ۶۷۰ هزار تومان اعلام شده است.

توفیقی گفت: اگر این رقم را در ۳،۳ نفر که تعداد افراد یک خانواده متوسط است ضرب کنیم، رقم ۲ میلیون و ۲۱۱ هزار تومان می‌شود که این عدد مقدار مواد غذایی خط فقر است. اگر این رقم را در ضریب تأثیر مواد غذایی در سبب معیشت ۰،۹۵ در صد لحاظ کنیم، خط فقر اعلامی حدود ۷ میلیون و ۱۴۳ هزار و ۷۸۰ تومان می‌شود. با چنین رقمی آیا می‌توان کمتر از این اظهار نظر رسمی، برای خانوار کارگری سبب معیشت تعریف کرد؟

وی ادامه داد: هر عددی که در مذاکرات کمیته دستمزد بر سر آن توافق شود، نمی‌تواند از این عدد حداقلی یعنی از ۷ میلیون و ۱۴۳ هزار تومان کمتر باشد و آمارهای تورمی دی ماه نشان می‌دهد که این عدد باید بیشتر از ۹ میلیون تومان باشد.

توفیقی با بیان اینکه از برنامه چهارم توسعه به بعد تکلیف شده بود خط فقر و معیشت در کشور مشخص شود، افزود: متأسفانه به دلیل بارهای مسئولیتی که دارد تاکنون این اتفاق در هیچ یک از دولت‌های بعد از انقلاب نیفتاده است. ای کاش مرکز آمار ایران شجاعانه و به‌صراحت راجع به سبب معیشت و معیشت خانوار و نه اطلاعات هزینه کرد خانوار در کشور صحبت می‌کرد.

این فعال کارگری گفت: خود مسئولان و کارشناسان مرکز آمار ایران می‌دانند به هیچ عنوان اطلاعات

هزینه کرد خانوار راستی آزمایی نمی‌شود و به هیچ عنوان نمی‌توان به آن استناد کرد. این اطلاعات و آمار با واقعیت‌های جامعه فاصله بسیار زیادی دارد. به جای عددسازی و سندسازی یک بار هم که شده باید واقعیت‌ها را بگویند.

رئیس کمیته دستمزد شورای اسلامی کار با یادآوری اینکه مصوبه سال گذشته دستمزد را نمایندگان کارگران امضا نکردند، گفت: کارفرمایان با توجه به ظرفیت‌های قانونی که وجود دارد که اگر اکثریت اعضای شورای عالی کار به مصوبه‌ای رأی بدهند ولو اینکه یک گروه کامل مخالف باشند، آن مصوبه لازم‌الاجرا می‌شود، قصد دارند امسال هم مسیر سال گذشته را طی کنند.

وی با ابراز اینکه در جلسه قبلی کارفرمایان صحبت از تفکیک کارگران متاهل و مجرد می‌کردند، ادامه داد: کارفرمایان در این جلسه، حرف‌هایی جدید می‌زدند که استناد نداشت. تعجب می‌کردیم که چرا این نظرات را دارند، انگار تا به حال بند دوم ماده ۴۱ قانون کار را ندیده‌اند.

توفیقی با اشاره به بند ۲ ماده ۴۱ قانون کار گفت: در این بند قانونی آمده است که «حداقل دستمزد باید فارغ از مشخصات جسمی و روحی فرد، به گونه‌ای باشد که کفاف هزینه‌های حداقلی یک خانوار متوسط را بدهد». اینکه در یک خانواده چند کارگر کار

وقتی مشاهده کردند که سال قبل مصوبه مزد بدون امضای کارگران به‌اجرا آمد و از سوی دیگر دیوان عدالت‌اداری پس از شکایت کارگران، برای صدور رأی نهایی و ابطال دستمزد تعلل می‌کند، می‌خواهند از این فضا سوءاستفاده کنند و حتی حاضر به محاسبه هزینه سبب معیشت کارگران نیستند.

منحرف کردن سبب معیشت کارگران، ممنوع است

یک مقام ارشد کارگری دیگر نیز می‌گوید: در حالی که سال گذشته رقم هزینه سبب معیشت کارگران توسط کمیته دستمزد ۴ میلیون و ۹۴۰ هزار تومان تعیین شد و امسال بانک مرکزی خط معیشت را ۱۰ میلیون تومان اعلام کرده، بی‌صبرانه منتظر هستیم که از کمیته دستمزد امسال چه عددی به عنوان هزینه ماهانه معیشت کارگران بیرون خواهد آمد.

ناصر چمنی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: از سال ۱۳۹۲ اقدام سبب معیشت خانوارهای کارگری را مشخص کردیم و بر اساس همان اقدام طی سال‌های گذشته هزینه سبب معیشت کارگران تعیین می‌شد. سال گذشته رقم هزینه سبب معیشت کارگران توسط کمیته مزد ۴ میلیون و ۹۴۰ هزار تومان تعیین شد ولی امسال با توجه به آمار بانک مرکزی که خط معیشت را ۱۰ میلیون تومان اعلام کرده، قطعاً این هزینه بیشتر شده و لذا باید صبرانه منتظر هستیم ببینیم از کمیته دستمزد امسال چه عددی بیرون خواهد آمد.

وی ادامه داد: طبق آمارها تورم ماهانه و تورم نقطه به نقطه از نسبی مراجع رسمی آمار مشخص است ولی در دو ماه آخر سال به‌طور عجیبی کاهش می‌یابد و این تورم تغییر یافته مبنای تعیین دستمزد سال آینده کارگران قرار می‌گیرد.

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران با بیان اینکه نمی‌توانیم بحث سبب معیشت را مثل دستمزد منحرف کنیم، به جزئیات سومین جلسه کمیته دستمزد شورای عالی کار اشاره کرد و افزود: متأسفانه پیشنهاداتی که از سوی برخی کارفرمایان در این جلسه مطرح شد نظیر اینکه برای تعیین دستمزد باید آمار کارگران متاهل و مجرد به دست‌آید یا خانواده‌هایی که بیکار دارند شناسایی شوند، این تلقی را به وجود آورد که تعیین سبب معیشت کارگران در یک

مسیب انحرافی قرار گرفته است، در حالی که منحرف کردن هزینه‌های سبب معیشت کارگران به هیچ وجه قابل قبول نیست!

چمنی تصریح کرد: در هیچ کجای ماده ۴۱ قانون کار و تبصره‌های آن برای تعیین حداقل مزد چنین مواردی اعلام نشده و اساساً طرح چنین مسائلی در این زمان جای تعجب دارد. در کل دنیا این قبیل موضوعات مطرح نیست و برای تعیین حداقل حقوق یادادن حق مسکن و مزایای دستمزد، مردوزن و مجرد و متاهل ندارد و مزد به شکل یکسان تعیین می‌شود.

این مقام ارشد کارگری در عین حال با اشاره به حضور نماینده مرکز آمار ایران در سومین نشست کمیته دستمزد اظهار کرد: در حالی که قرار بود نماینده مرکز آمار گزارش دقیق و جامعی از هزینه‌های سبب معیشت کارگران و تورم ده‌ماه گذشته ارائه دهد این گزارش مورد تأیید گروه کارگری قرار نگرفت چون با واقعیت‌های روز جامعه همخوانی نداشت و لذا جلسات آینده کمیته مزد بر مبنای نتایجی که گروه کارگری با استناد به آمار دقیق تر و گزارش‌های مرجع مرکز آمار و تورم موجود به دست آورده پیش خواهد رفت.

وی در پایان گفت: در کشور ترکیه قبل از ژانویه ۲۰۲۱ دستمزد کارگران را تعیین کردند که به بالای ۱۰ میلیون تومان رسید و جالب اینکه یکی از سندیکارهای کارگری به نشانه اعتراض جلسه را ترک کرده بود، در حالی که ترکیه نه نفت دارد نه معدن طلا و مس، قبلاً ترکیه گران بود ولی اکنون که ارزش پول ملی ما پایین آمده شاید شرایط زندگی، تورم و هزینه‌های مس‌دیگر با آنها تفاوتی نداشته باشد.

طرح موضوعاتی نظیر اینکه برای تعیین دستمزد باید آمار کارگران متاهل و مجرد به دست‌آید یا خانواده‌هایی که بیکار دارند شناسایی شوند، این تلقی را به وجود آورد که معیشت کارگران در یک مسیب انحرافی قرار گرفته است

مستمری بگیران انجام داد و اعمال افزایش‌های موضوع ماده ۹۶ قانون تأمین اجتماعی را نیز بر مبالغ متناسب‌سازی در سال آینده محقق خواهد کرد.

مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی گفت: درباره افزایش حقوق سالیانه بازنشستگان با توجه به همه جوانب، اقدامات لازم را انجام می‌دهیم و حقوق فعلی بازنشستگان همراه با مبالغ مربوط به متناسب‌سازی مشمول افزایش سالیانه است. وی افزود: پرداخت بخشی از مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از دولت در بودجه سال آینده تصویب شده است و این سازمان از همه ظرفیت‌ها و توان کارشناسی برای دریافت مطالبات و ارتقای

شد و دفتر اشتغال وزارت کار با این تغییرات مخالف است. براساس تبصره ۱۸ لایحه دولت دستگاه‌ها برنامه سه ساله‌ای در دست اجرا دارند. اما سازوکاری که مجلس برای تبصره ۱۸ ایجاد کرده برای سال‌های آینده است و چارچوب کار دستگاه‌ها را به هم می‌زند. وی افزود: سالانه ۵۰ درصد به جمعیت بیکاران فارغ التحصیل اضافه می‌شود و تبصره ۱۸ مجلس این مشکل را رفع نمی‌کند و رویکرد حرکت دادن منابع تبصره ۱۴ تبصره ۱۸ کاملاً درست است.

۱۸ بودجه حفظ اشتغال، توسعه کسب و کار و برنامه‌های بهبود وزارت کار است و براساس این تبصره از سال ۹۶ تا ۹۹ سالانه ۴۵۰ هزار شغل ایجاد شده است. مدیر کل دفتر سیاست‌گذاری و اشتغال وزارت کار گفت: با تغییری که مجلس در تبصره ۱۸ لایحه بودجه ایجاد کرده، تولید ایجاد می‌شود اما مشکل اشتغال رفع نخواهد

یادداشت

صندوق‌های بازنشستگی؛ به مثابه بمب ساعتی

روزبه کردونی، رئیس موسسه عالی پژوهش‌های تأمین اجتماعی

گزارش‌های تفصیلی متعدد با ارقام جزئی همراه با پیش‌بینی نهادهای بین‌المللی از وضعیت صندوق‌های بازنشستگی توسط نهادهای پژوهشی منتشر شده است. در جلسات نهادهای مؤثر نظام و در حضور مقامات بلندپایه نیز از وضعیت بحرانی صندوق‌های بازنشستگی سخن گفته شده است. با این وصف صریح و ساده باید گفت در خصوص موضوع «بحرانی بودن صندوق‌های بازنشستگی» هیچ حرف تازه‌ای وجود ندارد. هم در خصوص ارائه تصویر موجود، هم پیرامون دلایل بروز این وضعیت، هم در خصوص سرنوشتی که این صندوق‌ها خواهند داشت (در صورت تداوم وضع موجود) و هم درباره تأثیرات فروپاشی صندوق‌ها بر کیان و امنیت ملی کشور تقریباً همه حرف‌ها و سخن‌ها گفته شده است.

تصور من این است که ساحت سیاست‌گذاری در خصوص موضوع بحران صندوق‌های بازنشستگی دچار دو وضعیت است. نخست همان‌که می‌توان آن را غفلت یا چشم‌پوشی آگاهانه یا عامدانه نامید و این همان وضعیتی است که مانسبت به خطرات کور می‌شویم و باید منتظر بدترین اتفاق باشیم. در این شرایط اطلاعات روشن و شفاف یک وضعیت آگاهانه‌ناده‌گرفته می‌شود و دوم آنکه برخی تحقیقات نشان می‌دهد برخی افراد از ترس نشان دچار غفلت خودخواسته و برخی نیز فارغ از ترس دچار چنین غفلتی هستند چون فکر می‌کنند که دیدن این چیزها بی‌فایده است و هیچ چیزی تغییر نخواهد کرد.

با این وصف عدم اتخاذ تصمیمات سخت در حوزه صندوق‌های بازنشستگی توسط تصمیم‌گیران می‌تواند معلول هر دو عامل فوق باشد. ترس از تبعات اجتماعی سیاسی اتخاذ یک تصمیم سخت و هم‌باور به اینکه نمی‌شود کاری کرد.

در خصوص وضعیت صندوق‌های بازنشستگی هم می‌توان مشاهده کرد که نهادهای مختلف «دیگری» را پاسخگو در به وجود آوردن شرایط موجود «مسئول» برای اصلاح امور می‌دانند. واقعیت این است که در شرایطی که همه ابعاد در خصوص وضعیت بحرانی صندوق‌ها روشن است، انجام راهکارهای اصلاحی از یک‌سو نیازمند شجاعت و جسارت در بین تصمیم‌گیران است و از سوی دیگر مستلزم آن است که با ایجاد یک وفای و ائتلاف فراگیر، زمینه اینکه جامعه بار تبعات اجتماعی سیاسی را تحمل کند، فراهم شود. به عبارت دیگر، هم به اجماع در خصوص اصل ضرورت اتخاذ تصمیمات سخت و مدبرانه نیاز داریم و هم به ضمانت پایبندی به اجرای این اصل اما نکته مهم آن است که برای رسیدن به این شرایط باید از وضعیت چشم‌پوشی ناآگاهانه خارج شویم، تا زمانی که در ساحت سیاست‌گذاری دچار چشم‌پوشی آگاهانه و بی‌سیاستی هستیم، وضعیت همین است که می‌بینیم: برای خروج از بحران صندوق‌های بازنشستگی، تاگزیر به گرفتن برخی تصمیمات سخت و انجام اصلاحات هستیم.

اصلاحات صندوق‌های بازنشستگی در انواع مختلفی مطرح می‌شوند که برخی از آنها در کوتاه‌مدت و برخی در میان‌مدت و بلندمدت شذنی هستند. اصلاحات پارامتریک که شامل تغییر در پارامترهای صندوق‌های بازنشستگی نظیر سن بازنشستگی، نحوه محاسبه مزایا و ماندن آن است که در کشورهای جهان بسیاررسوم هستند و بسیاری از آنها در کوتاه‌مدت قابل اجرا هستند اما اصلاحات ساختاری عمدتاً نیاز به بازه زمانی طولانی‌تری برای اجرا دارند. این نوع اصلاحات شامل تغییر و تعدیل تقسیم وظایف بین دولت، بخش خصوصی و نهادهای اصلاح‌ماهیبت اجزای سازمانده سیستم برای رسیدن به اهداف قبلی است. تشکیل نظام تأمین اجتماعی چندلایه در میان این نوع اصلاحات قرار دارد؛ ساختاری که با برخورداری از لایه‌های مختلف مکمل، اجازه ایجاد چتر حمایتی برای احاد مردم در تمامی گروه‌های درآمدی را می‌دهد. با این الگو می‌توان مطمئن بود که تمامی افراد به‌نوعی تحت چتر حمایت اجتماعی قرار دارند.